

**VETERINARSKA STANICA SA PRIVREMENIM STACIONAROM U NOVOM SADU
VETERINARY STATION WITH AN TEMPORARY INPATIENT CARE IN NOVI SAD**

Jovana Stojanov, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA I URBANIZAM

Kratak sadržaj – *Pristup projektovanja objekta za veterinarsko lečenje i negu, kao i rešavanje prostorne organizacije i funkcije.*

Ključne reči: *Veterina, ambulanta, stacionar, hirurgija*

Abstract – *Approach to designing a facility for veterinary treatment and care, as well as solving spatial organization and function.*

Keywords: *Veterinary, clinic, inpatient, surgery*

1. UVOD

Cilj ovog projekta jeste rešavanje arhitektonske funkcije i definisanje arhitektonskih kriterijuma za veterinarski objekat - lokacija objekta, prostorna i funkcionalna organizacija prostorija i celina, odabir materijalizacije.

1.1 Pojam veterinarske stanice

Veterinarska stanica je objekat koji obuhvata veterinarsku brigu o životinjama, obavlja poslove ambulante - prati zdravstveno stanje životinje, sprovodi preventivne mere, dijagnostiku i terapiju u cilju zaštite zdravlja i dobrobiti životinja; vrši hirurške, porodiljske i druge veterinarske intervencije, poput kastracije; vrši laboratorijska, rendgenološka i druga specijalistička ispitivanja.

Veterinarska delatnost, u smislu Zakona o veterinarstvu [1], obuhvata praćenje, zaštitu i unapređenje zdravlja životinja, zaštitu od zaraznih i drugih bolesti, otkrivanje i dijagnostifikovanje bolesti, lečenje obolelih i ostalo.

Veterinarska stanica, pored poslove koje u skladu sa ovim zakonom obavlja veterinarska ambulanta, može i da sprovodi mere zdravstvene zaštite životinja, vrši promet na malo veterinarskih lekova i medicinskih sredstava za upotrebu u veterini, hrane za životinje, sredstva za dezinfekciju, dezinfekciju i dezodoraciju, itd.

Funkcija i organizacija prostorija objekta je vođena normativima iz pravilnika, po kojima je potrebno, kao i za sve objekte zdravstvene namene, da čisti i nečisti deo objekta budu dve fizički razdvojene funkcionalne celine.

Nečista zona podrazumeva da pristup objektu imaju životinje tj. pacijenti čiji se zdravstveni status ne zna, da li je životinja bolesna ili zarazna, pa se pri prijemu pacijenta u ordinaciju određuje taj status i dalji postupak.

Čista zona objekta je deo gde se sprovodi dalja procedura i prostorije gde isključivo zaposleni imaju pristup. Mora biti obezbeđen poseban ulaz u objekat samo za zaposlene,

kako bi pre ulaska u čistu zonu objekta prošli kroz dezinfekciju.

Uslovi u pogledu prostorija po Pravilniku o uslovima u pogledu objekata, opreme i sredstava za rad, kao i u pogledu stručnog kadra koje mora da ispunjava pravno lice za obavljanje veterinarske delatnosti [2], veterinarska stanica mora da ima sledeće prostorije: za prijem životinja koje čekaju na pregled, za pregled i lečenje, za čišćenje, pranje i sterilizaciju medicinskih instrumenata, za smeštaj i čuvanje lekova i medicinskih sredstava, za presvlačenje i pranje zaštitne garderobe zaposlenih veterinaru sa sanitarnim čvorom, priborom za ličnu higijenu, smeštaj bolesnih životinja i životinja kod kojih se sumnja da su obolele od zaraznih bolesti.

Ovakvom objektu je stacionar potreban, kao prostorija za smeštaj životinja i životinja kod kojih se sumnja da su obolele od zaraznih bolesti. Stacionar je prostorija koja mora da bude izgrađena u sklopu samog objekta veterinarske stanice ili uz objekat stanice. Potrebno je da bude podeljen na vrstu životinje, kao i da li je u pitanju post-operativna nega, izolacija ili zdrava životinja.

U sklopu nege životinja u stacionaru, potrebna je adekvatna svakodnevna nega životinja - prostorija za pripremu hrane sa magacinom iste, prostorija za higijenu životinja - šišanje, kupanje, kao i spoljni ograđeni prostor za pse za istrčavanje.

U operacionom bloku je potrebna prostorija za pripremu, dezinfekciju hirurga i saradnika operaciji, operacione sale i prostorije za odlaganje medicinskog otpada.

Najvažnija prostorija operacionog bloka jeste operaciona sala. Operaciona sala mora biti dovoljno prostrana, pravougaonog ili kvadratnog oblika, visokog plafona (3 metra), laka za održavanje (podovi, plafoni, zidovi), dobro klimatizovana (određena temperatura i vlažnost vazduha), da ima potrebnu opremu i uređaje.

2. GEOGRAFSKI KONTEKST

Grad Novi Sad, nalazi se u središnjem delu Vojvodine i zauzima drugo mesto grada u Srbiji po broju stanovnika i površini. Nalazi se na važnim saobraćajnim koridorima - ima drumsku, železničku i rečnu vezu sa okruženjem. Jugovićevo je gradska četvrt Novog Sada, koja se nalazi na zapadnoj periferiji grada. Susedni kvartovi kojima je okruženo su Detelinara, Novo Naselje, Veternik, Avijatičarsko naselje i Sajlovo.

2.1. Istorijski kontekst

Naselje Jugovićevo dobilo je naziv po vojnom aerodromu koji se ovde nalazio od 1913. godine, slika 1. Ovaj

NAPOMENA:

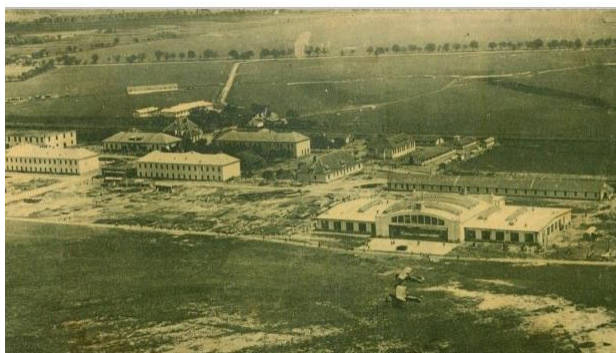
Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Ivana Miškeljin.

aerodrom je bio izgrađen za potrebe austrougarskog vazduhoplovstva. Od sredine prošlog veka Jugovićevo gubi vojni značaj - danas je tu stacionirana jedna vojna jedinica, kasarna „Majeвица“, dok aerodrom više ne služi za avionski saobraćaj.

Slika 1- kvart Jugovićevo, Novi Sad

Veći deo ovog kvarta pripada vojnom kompleksu „Majeвица“, koji je sagrađen 1916. godine, da bi služio potrebama aerodroma, slika 2.

Новосадски аеродром 30-их година 20. века

Slika 2. Arhivski snimak aerodroma Jugovićevo

U oblasti koja se nalazi južno od ovog kompleksa, dugo nije bilo izgrađenih objekata. Gradnja prvih poslovnih zgrada je počela 1990-tih, a poslednjih godina se radi na stambenom kompleksu za vojna lica.

Jugovićevo se poslednjih par godina lagano širi u sve veći stambeni kvart, sa parkovskim površinama, dok u budućnosti je u planu da se razvije i u poslovno-stambeni kvart sa osnovnom školom i opštegradskim centrima, sa obližnjom saobraćajnom vezom sa auto-putem Subotica - Beograd.

Stambeni kvart Jugovićevo je podignut uz poštovanje svih urbanističkih normi, po kojima su u Novom Sadu poznati samo još Novo Naselje i Limani.

3. PROJEKAT VETERINARSKJE STANICE

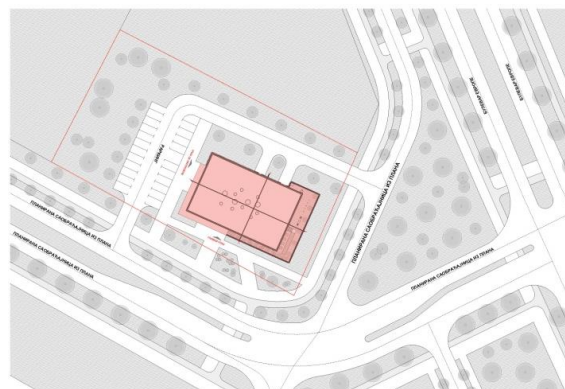
Objekat veterinarske stanice sa privremenim stacionarom je planiran kao slobodnostojeći, a spratnost prizemna. Lokacija predmetnog objekta je na izlasku iz Novog Sada, sam kraj Bulevara Evrope, u blizini kompleks naselja na Jugovićevo i kasarne „Majeвица“.

3.1. Lokacija i dispozicija objekta

Uvidom u Generalni Urbanistički plan Grada Novog Sada do 2030. godine [3], ideja je da se postojeća pomenuta

kasarna iseli i da se okolno područje pretvori u prostor višeporodičnog stanovanja i prostor za opštegradske centre.

Predviđen objekat je planiran na parceli broj 531/2, katastarske opštine Novi Sad IV. Bruto površina planiranog objekta zauzima 630,20m², slika 3.

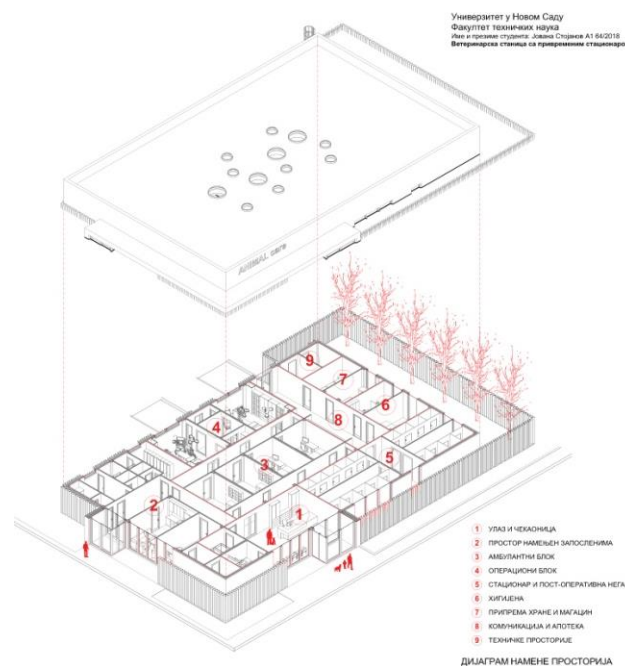
Slika 3. Situacioni plan

Po planu generalne regulacije prostora za mešovitu namenu zapadno od Subotičkog bulevara i severno od Bulevara vojvode Stepe u Novom Sadu (broj plana 1846, Sl.list Grada Novog Sada br. 15/2012) [4] je ova prostorna celina namenjena poslovanju na ulaznim prvcima. Predmetna parcela broj 531/2, K.O. NS IV nalazi se u zoni poslovanja, pa se za nju predviđa preparcelacija sa pratećom infrastrukturom.

Nalazi se u blizini Bulevara Evrope. Glavni prilaz objektu je omogućen pristupnom saobraćajnicom sa bulevara, sa 22 parking mesta obezbeđena za korisnike veterinarske stanice. U neposrednom okruženju se nalazi park-šuma sa zaštićenim staništem.

3.2. Funkcija i prostorna organizacija

Unutrašnja organizacija prostora veterinarske stanice je zamišljena kao fluidan prostor, tj. fluidni su prelazi iz jedne u drugu celinu objekta, slika 4.

Универзитет у Новом Саду
Факултет техничких наука
Зена и привремене станице, Лимани, Сремска АП Београд
Ветеринарска станица са привременим стационаром

1. УЛАЗ И ЧЕКАЊИЦА
2. ПРОСТОР НАМЕНЕН ЗАПОСЛЕНИМА
3. АМБУЛАНТНИ БЛОК
4. ОПЕРАЦИОНИ БЛОК
5. СТАЦИОНАР И ПОСТ-ОПЕРАТИВНА НЕГА
6. ХИЖИЦА
7. ПЛОНЕРСКА ХРАЊЕ И МАКАЦИЈИ
8. КОМУНИКАЦИЈА И АПОТЕКА
9. ТЕХНИЧКЕ ПРОСТОРИЈЕ
ДИЈАГРАМ НАМЕНЕ ПРОСТОРИЈА

Slika 4. Dijagram namene prostorija

Iz ulaznog dela za korisnike stanice prelazi se u ambulanti blok, pa zatim u operacioni blok, a nadalje su ova dva bloka povezana sa stacionarom za dalju negu životinje. Iz ulaznog dela za osoblje se prelazi u deo za pripremu i presvlačenje, zatim ka ordinacijama i operacionim salama, kao i daljoj nezi životinjama u post-operativnom bloku. Delovi za korisnike/pacijente su odvojeni ali i međusobno isprepletani radi efikasnije funkcionalnosti.

3.3. Materijalizacija

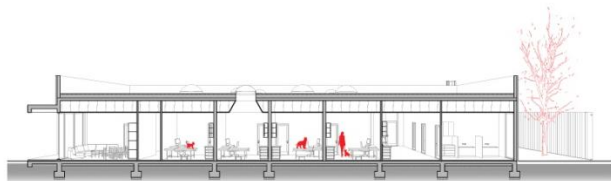
U cilju funkcionalnog i savremenog dizajna objekta, materijalizacija fasade je u natur betonu i drvenim brisolejima, koji su u ulozi zaklanjanja od direktne sunčeve svetlosti kao i prolaznika, ali i ograđivanja dela zelene površine u sklopu objekta, namenjene za istrčavanje pasa, slika 5.

Slika 5. Materijalizacija fasade

3.4. Konstrukcija

Konstrukcija veterinarske stanice je u potpunosti rešena kao skeletni sistem armirano-betonskih stubova i armirano-betonske ploče, postavljene preko trakastih temelja. Ploča poda je debljine 20cm. Unutrašnji pregradni zidovi su od blokova i gipsa, slika 6.

Slika 6. Presek A-A

3.5. Veterinarska stanica

Predmetni objekat ovog master rada je zamišljen prvenstveno za potrebe lečenja i nege pasa i mački.

Predviđeno je da kao ambulanta ima ordinacije za pregled i lečenje životinja, sa mogućnošću laboratorije, kao i sa hirurgijom, ukoliko je potrebna operacija. Usko povezano sa hirurgijom, posle operacije je potrebna nega i oporavak pa je time obezbeđen stacionar, poseban blok za post-operativnu negu i izolaciju, i poseban blok za privremeni stacionar, oba sa podelom za pse i za mačke.

Postoje tri ulaza u objekat - ulaz za pacijente, ulaz za osoblje i dostavni ulaz.

Ulaz za pacijente: preko vetrobrana se pristupa prijemnom pultu i čekaonici. Predviđen je sanitarni blok pored čekaonice. Iz prijemnog dela se dalje pristupa preko

koridora ambulantom bloku - četiri ordinacije za pregled i dijagnostiku životinje; ukoliko je potrebno, dalje se pristupa operacionom bloku - dve operacione sale sa pripremom. Takođe je moguć pristup prostorijama za higijenu životinja (pranje i šišanje), preko drugog koridora.

Ulaz za osoblje: preko vetrobrana je omogućen pristup prostorijama administracije, arhivi i rek-sobi, prostorija za presvlačenje osoblja, pripadajućem sanitarnom čvoru, sobi za odmor osoblja, prostoriji za spremačicu, kao i ambulantom i operacionom bloku preko pripadajućeg koridora. Ovaj koridor se sučeljava sa koridorom od prijemnog dela i koridorom od dostavnog ulaza.

Dostavni ulaz: omogućen pristup prostoriji magacina lekova, dezinfekcione opreme i prostoriji pripreme i čuvanja hrane. Ulaz za dostavu je projektovan na severnoj fasadi, kako ne bi imao vezu sa glavnim ulazom, kao i zbog potrebe da bude najkraća putanja do prostorija magacina.

Nastavljajući dalje preko hodnika tu je i stacionarni blok sa podelom na post-operativnu negu i privremeni stacionar. Zbog stacionara potreban je i blok za negu životinja, te su iz tog razloga projektovane prostorija za higijenu i negu životinja.

U centralnom delu objekta su smeštene ordinacije za pregled. Osvetljenje ordinacija je rešeno preko svetlosnih krovnih kupola iznad njih, tj. iznad centralnog dela objekta veterinarske stanice.

Slika 7. Presek B-B

Objekti veterinarske nege i zaštite se projektuju imajući u vidu potrebe za higijenom i sterilnošću, kako bi se omogućilo efikasno lečenje i nega životinja.

Projektovanje čistih i nečistih zona u objektima zdravstvene nege je važno kako bi se minimizirala mogućnost prenosa bolesti i očuvala higijena. Samim tim, namene prostorija ovog objekta su grupisane vodeći računa o ovim zonama. Nečiste zone objekta su odvojene od čistih zona kako bi se sprečila kontaminacija.

Po Pravilniku o opštim pravilima za parcelaciju, regulaciju i izgradnju („Sl. glasnik RS“, broj 22/2015) [5], po uslovima i načinu obezbeđivanja pristupa parceli i prostoru za parkiranje i garažiranje, potreban broj potrebnih mesta se određuje na osnovu namene i vrste delatnosti. Prema tome, zdravstvena ustanova zahteva jedno parking mesto na 70m² korisnog prostora objekta, tj. minimum 8 parking mesta za predmetni objekat.

Ovim projektom su omogućena 22 parking mesta za korisnike veterinarske stanice.

3. ZAKLJUČAK

Trenutno se u okolini predmetne lokacije nalazi isključivo zelena površina koja će zasigurno biti zabetonirana stambenom i poslovnom gradnjom.

Radi prevencije toga, ovim projektom je zamišljeno rešenje koje predstavlja primer kombinacije savremene arhitekture, funkcionalnosti i estetike.

Materijalizacija objekta, koja je u betonu sa drvenim elementima, stvara harmoničan sklad između urbanog okruženja i prirode, obezbeđujući neophodne uslove za pružanje kvalitetne veterinarske nege.

Ovakav objekat će služiti lokalnoj zajednici i vlasnicima kućnih ljubimaca, obezbeđujući im pristup veterinarskoj nezi.

Slika 5 i 6 - 3D prikazi objekta veterinarske stanice sa stacionarom u Novom Sadu

4. LITERATURA

- [1] Zakon o veterinarstvu („Službeni glasnik RS“ br.91/2005, 30/2010, 93/2012 i 17/2019 - dr zakon)
- [2] Pravilnik o uslovima u pogledu objekata, opreme i sredstava za rad, kao i u pogledu stručnog kadra koje mora da ispunjava pravno lice za obavljanje veterinarske delatnosti
- [3] Generalni Urbanistički plan Grada Novog Sada do 2030. godine, broj plana 1828
- [4] Plan generalne regulacije prostora za mešovitu namenu zapadno od Subotičkog bulevara i severno od Bulevara vojvode Stepe u Novom Sadu (broj plana 1846, Sl.list Grada Novog Sada br. 15/2012)
- [5] Pravilnik o opštim pravilima za parcelaciju, regulaciju i izgradnju („Sl. glasnik RS“, broj 22/2015)

Kratka biografija:

Jovana Stojanov rođena je u Novom Sadu 1992. godine.

Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitektura i urbanizam – Dizajn enterijera odbranila je 2023.god.